

Ενότητα 10η : «Άνθρωποι και μηχανές»

Διάκριση οριστικού – αόριστου άρθρου	34
Διάκριση προσωπικών αντωνυμιών – άρθρων	34
Μετοχές Ενεργητικής Φωνής	35
Ομώνυμες λέξεις	36
Προστακτική αορίστου	36
Παράγραφος	8
Παρατατικός	24

Οριστικό και Αόριστο Άρθρο

Μπροστά από τα ονόματα (ουσιαστικά και επίθετα) μπαίνουν συνήθως κάποιες μικρές κλιτές λέξεις, που λέγονται **άρθρα**. Τα άρθρα όπως έχουμε μάθει διακρίνονται σε δύο είδη:

✓ Το οριστικό άρθρο:

Οι λεξούλες **ο, η, το, οι, τα** που μπαίνουν μπροστά από τα ουσιαστικά για να δείξουν το γένος τους λέγονται **οριστικά άρθρα**. Τα οριστικά άρθρα δηλώνουν ένα ορισμένο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα ή κάτι άλλο γνωστό.

πχ: Ο δρόμος είναι στενός. (ο συγκεκριμένος δρόμος)

✓ Το αόριστο άρθρο

Οι λέξεις που μπαίνουν μπροστά από τα ονόματα και δεν ορίζουν κάτι συγκεκριμένο, δηλαδή κάποιο πρόσωπο, ζώο ή πράγμα, αλλά φανερώνουν κάτι αόριστο και γενικό λέγονται **αόριστα άρθρα**. Τα αόριστα άρθρα είναι τα εξής: **ένας, μία, ένα**.

πχ: Ήρθε ένας κύριος και σε ζήτησε.

Είδα μια όμορφη μπλούζα.

Ζω σε ένα μικρό σπίτι.

Διάκριση Προσωπικών Αντωνυμίες - Άρθρων

Οι αντωνυμίες που φανερώνουν τα τρία πρόσωπα του λόγου λέγονται προσωπικές αντωνυμίες. **Τις χρησιμοποιούμε αντί για ονόματα, για να δείξουμε σε ποιον αναφερόμαστε.** (πχ: εγώ, εμένα, μου, εσύ, εσένα σου, αυτός, αυτού, του)

Πχ: - Ποιον θέλεις; - Εσένα.

Να φύγεις αυτός, όχι εγώ!

Με πήρε τηλέφωνο ο Μάρκος.

Προσοχή: Δεν πρέπει να μπερδεύουμε κάποιους τύπους του οριστικού άρθρου με ορισμένους αδύναμους τύπους της προσωπικής αντωνυμίας του γ' προσώπου.

πχ: Του μίλησες για το θέμα μας; (αντωνυμία)
Το αποτέλεσμα του αγώνα είναι δίκαιο. (άρθρο)

Για να τα ξεχωρίζουμε πρέπει να θυμόμαστε:

Μετά τα άρθρα υπάρχει ουσιαστικό. (πχ: Πήγε σινεμά με τους φίλους του.)	Μετά τις αντωνυμίες (ή πριν) υπάρχει ρήμα. (πχ: Τον πρόσταξε να φύγει. Ρώτησέ τον τι έγινε.)
---	--

Μετοχές Ενεργητικής Φωνής

Τις μετοχές της ενεργητικής φωνής τις χρησιμοποιούμε συνήθως για να δείξουμε **τον τρόπο (πώς;).**

πχ: Έφυγε τρέχοντας. (**Πώς** έφυγε; Τρέχοντας)
Περπατούσε στο δρόμο σφυρίζοντας. (**Πώς** περπατούσε; Σφυρίζοντας.)

- ✓ Τα ρήματα που τελειώνουν σε **–ω (χωρίς τόνο)** σχηματίζουν τη μετοχή της ενεργητικής φωνής σε **–όντας**. Η κατάληξη γράφεται με **–ο–** και δεν τονίζεται.

πχ: παίζω – παίζοντας
απλώνω – απλώνοντας
σκαλίζω -- σκαλίζοντας
χαμογελώ – χαμογελώντας

- ✓ Τα ρήματα που τελειώνουν σε **–ώ (με τόνο)** σχηματίζουν τη μετοχή της ενεργητικής φωνής σε **–ώντας**. Η κατάληξη γράφεται με **–ώ–** και τονίζεται.

πχ: μιλώ – μιλώντας
ζητώ – ζητώντας

Ομώνυμες λέξεις

Δυο λέξεις που προφέρονται με τον ίδιο τρόπο, αλλά διαφέρουν ως προς τη σημασία τους λέγονται **ομώνυμα** ή **ομώνυμες λέξεις**.

Πχ: κλείνω (την πόρτα) – κλίνω (το ρήμα)
 πάλι (το επίρρημα) – πάλη (το αγώνισμα)
 κλίμα (ο καιρός) – κλήμα (το αμπέλι)

Προστακτική Αορίστου

Οριστική ενεστώτα	Προστακτική αορίστου
(γράφω)	γράψε γράψτε
(σκουπίζω)	σκούπισε σκουπίστε
(αγαπώ)	αγάπησε αγαπήστε

Σχηματισμός προστακτικής αορίστου ανώμαλων ρημάτων

Οριστική ενεστώτα	Προστακτική αορίστου	
	β' πρόσωπο ενικού	β' πρόσωπο πληθυντικού
ανεβαίνω	ανέβα	ανεβείτε
κατεβαίνω	κατέβα	κατεβείτε
μπαίνω	μπες	μπείτε
βγαίνω	βγες	βγείτε
έρχομαι	έλα	ελάτε
μένω	μείνε	μείνετε
φεύγω	φύγε	φύγετε
πλένω	πλύνε	πλύνετε (πλύντε)
βρίσκω	βρες	βρείτε
βλέπω	δες	δείτε
λέω	πες	πείτε (πέστε)
πίνω	πιες	πιείτε
παίρνω	πάρε	πάрте
τρώω	φάε	φάτε